

кримінального права : тези доп. X Всеукр. наук.-теорет. конф., присвяч. пам'яті проф. П. П. Михайленка (м. Київ, 22 листоп. 2019 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. С. 366–370.

2. Старенький О.С. Моніторинг банківських рахунків як засіб отримання доказів: питання удосконалення процесуальної форми доказів. Актуальні проблеми кримінального судочинства. Вісник кримінального судочинства № 3/2019. С. 62–70. URL: https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/3_2019_STARENKYI_.pdf

Варваринець Василь Іванович,

викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ РЕФОРМУВАННЯ ПОЛІЦІЇ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Події кінця 2013 – початок 2014 років в Україні відомі як Революція Гідності продемонстрували готовність українського народу стати на захист своїх прав і законних інтересів та великі суспільні очікування на широке коло реформ у різних сферах в тому числі правоохоронної системи.

Від ефективності діяльності органів поліції значною мірою залежить успішність реалізації національних інтересів та стабільність розвитку держави. Існуюча форма професійної підготовки працівників поліції за багатьма критеріями не відповідає зростаючим потребам суспільства, і вимагає докорінного перегляду існуючої системи підбору та підготовки поліцейських.

На жаль реформа поліції в Україні яка була розпочата у 2015 році не була чітко розроблена на рівні стратегії і втілення послідовних кроків, проводилася без належного вивчення зарубіжного досвіду (окрім Грузії). Фінансове й матеріальне забезпечення були виділені й на досі виділяються передусім для створення та роботи нової патрульної поліції, натомість більшість інших підрозділів які виконують не менш важливі а можливо й найважливіші функції, щодо захисту громадян від злочинних посягань залишаються на сьогоднішній день майже без уваги та не, зазнали будь яких позитивних змін хоча б на початковому етапі реформ. Серед таких напрямів слід виділити кримінальну поліцію, де за словами багатьох експертів та фахівців які займались питанням реформування правоохоронної системи вказували на приділення уваги якраз цьому напрямку роботи.

Разом з тим, збільшення заробітної плати патрульній поліції без збільшення її працівникам інших підрозділів які працювали й працюють зараз на жаль призводить до звільнення значної частки професіоналів і, як наслідок нестачі кадрів, яку доводиться заповнювати в екстреному порядку, спрощуючи порядок відбору, перевірки та підготовки фахівців яке в свою чергу призводить до негативних наслідків та допущення суттєвого погіршення стану криміногенної обстановки в державі.

Будь-яка реформа у тому числі і реформа поліції, повинна бути чітко спланована та розділена на певну послідовність кроків, зі довгостроковими планами і контрольними точками вирішення поставлених задач, успішне проходження яких є запорукою загального успіху.

Правда слід сказати що держава робить спроби проводити реформи і серед інших служб зокрема дільничних офіцерів поліції та слідчих, створюються нові підрозділи в тому числі оперативні які покликані боротись, зокрема створення інституту детективів. Однак є чинники та процеси які гальмують ці реформи.

Слушно у свій час зазначив В.В.Чумак, що реформа правоохоронної системи в цілому є передумовою будь-яких інших реформ в Україні; реформи у правоохоронних органах повинні бути скоординовані та інтегровані з відомчими планами та програмами, завдання реформування полягає в тому, щоб була відповідність між завданнями і функціями, структурою та людьми і ресурсним забезпеченням.

Отже реформування правоохоронної системи повинно відбуватися за кількома основними напрямками: оптимізація структури МВС, робота з громадськістю, прозорість, підзвітність, та кадрова робота, щодо підбору як майбутніх працівників поліції так і призначення керівників підрозділів з числа професіоналів, кримінальна поліція повинна бути в першу чергу незалежна від решти відомств.

Закордонна практика в цьому аспекті досконало не вивчена, а відтак ще залишаються можливості подальшого вивчення і спроби використання досвіду з врахуванням ментальності України. Водночас саме зарубіжний досвід має достатньо позитивних прикладів, вмиле використання яких може оптимізувати організаційно-правовий механізм професійної підготовки працівників поліції в Україні.

Країни Європейського союзу обирають різні моделі підготовки кадрів поліції. Співробітники поліції європейських країн зацікавлені у функціонуванні ефективної системи підготовки поліцейських кадрів.

Поліцейські системи розвинутих країн світу насамперед таких як Велика Британія, Канада, Австрія, Німеччина США та інші мають довготривалу історію, великий досвід охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю. Усе це накладало відбиток на правильну

організацію підготовки кадрів для них, змушувало враховувати всі прорахунки та здобутки минулого та сучасного, широко розвивати міжнародну співпрацю та використовувати набутий досвід інших держав не лише в питаннях безпосередньо в системі правоохоронної діяльності а і у навчанні, стажуванні, та підборі кандидатів які виявляли бажання піти на службу до поліції.

Свої особливості в професійної підготовці кадрів для поліції має держава Ізраїль. Поліцейські кадри готуються на основі політики сьогодення що відповідає реаліям та потребам держави. Службова діяльність, і навчання співробітника чітко планується і прямує в суто перспективному плані. При цьому передбачається постійне підвищення його кваліфікації впродовж всієї служби в поліції.

Система підготовки поліцейських кадрів держави Ізраїль включає в основу обов'язкове проходження військової служби в армії, що є однією із умов прийняття особи як кандидата на роботу в поліції. Створення центрів та відповідних комісій щодо підбору та попереднього вивчення особи яка виявила бажання працювати в поліції. Не останню роль щодо підбору кандидатів на роботу до поліції в оперативних підрозділах відіграють практичні працівники. Така система підготовки передбачає вивчення кандидата, його перевірка, проходження ним навчань і так далі. Характерною ознакою підготовки фахівців особливо оперативних підрозділів держави Ізраїль ще є те, що до підбору, професійної підготовки, навчання та визначення професійної підготовки майбутніх працівників поліції залучаються найкращі професійні практичні працівники які тимчасово відряджаються до навчальних центрів та приймають участь у підготовці майбутніх працівників зокрема оперативних.

Підсумовуючи, вважаю вказати, що незважаючи на ряд позитивних змін щодо реформування поліцейської системи в Україні потрібно більше звернути увагу на більш пріоритетні напрямки роботи поліції та на присутність прогалин національного законодавства усунення яких дасть можливість забезпечити повне функціонування новостворених та реформованих підрозділів а також використання зарубіжного досвіду як одна із умов вдосконалення адміністративно-правового забезпечення та професійної підготовки працівників поліції.

Список використаних джерел

1. Конституція України // Відомості Верховної ради України(ВВР), 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001. № 25–26. Ст. 131.
3. Закон України Про оперативно-розшукову діяльність //Відомості Верховної ради України(ВВР), 1992, № 22, ст. 303.